

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdívásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Évesz évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr—Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felölös szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetéseknek a előfizetési pénzek küldendők.

A delegáció fogadása.

A népek dinasztikus érzelme tudvalevőleg egyenes arányban áll a nemzet és az uralkodóház közt való érintkezés intenzitásával és ha az uralkodó, mint legmagasabb törvényhozó tényező, a pártok felett állva, a különböző politikai tendenciák küzdelmeiben részt nem vesz is, a korona annál inkább a nemzet összességét, az állameszme megtestesülését képviseli. Hisz legbiztosabb támaszaikat a dinasztia népeinek szeretetében bírják, melyeknek szíveiben törzsük gyökere legbiztosabban nyugszik. Hü, loyális férfiak bátyafala mindig rettenthetlenebb szírtnek bizonyult, mint megvásárolható zsoldos csapatok számtalan tömege. Hol a politikai nemzet és az egész nép fogalmai fedezik egymást s a hol ezenkívül a dinasztia a nemzeti aspirációk eleven megtestesülése és ugyszólván a néplelek creme-je, mely a fajnak legelőkelőbb ugyan, de benszülött családját képezi: ott az eredetileg patriarchális viszonyt uralkodó és nép közt idők folytán nem alterálja a modern szellemi áramlatok hűvös lehelle; ellenkezőleg, a közös tradíciók, jó és rossz napok emléke szorosabbá, szívélyesebbé teszi a köteléket. Ezek tekintetbe vétele fokozottabban kiemeli szeretett agg királyunk felséges személyét, mert megvilágítja a rendkívüli nehézségeket, melyek Ausztria és Magyarország trónjait a földkerekség felelősséggel legteljesebb és legtövisesebb uralkodói székévé teszik. Eltekintve Magyarországtól, hol az államalapító faj politikai hegemoniája történelmi, kulturális és szellemi tekintetben teljesen indokolt s hol az öröklött szabadságszeretet nemzetiségeknek is teljes szabad tért enged erkölcsi és szellemi kvalitásaik kifejtésére, — főleg a széthasogatott Ausztria az, hol a lepellel borított jövő előjátéka ként germánok és szlávok egymásra pattannak és — miután a jól szerkesztett állam a nyílt háborút, a nagy ütközeteket még megátolja, — apró guerillaharcokban használatba helyezik a legkülönbözőbb politikai formációk összes fegyvereit. Az állambölcsesség és uralkodói művészet rendkívül nagy adománya kell tehát hozzá, hogy a dinasztikus érzelmet ilyen tömegben nemcsak érintetlenül, hanem mindinkább üdén s megerősödve lehessen megtartani, amint az királyunk felséges személye iránt, mindenfelől nyilvánul. És minél gyakrabban nyer a nemzet alkalmat, hogy egyes tagjai által személyes érintkezésbe léphessen öreg királyával, az uralkodó fenkölt szellemi és kedélyi adományai mindig annál na-

gyobb lelkesedést keltenek ama gondoskodás iránt, melyet ő felsége népei jólétének, fáradhatlanul, apostoli odaadással szentel, és a törekvés iránt, hogy mint a monarchikus egység élő elve, a népek viszálykodását kiegyenlítse és áldásos békét szerezzen.

A delegációk fogadása után tartott cerele erre vonatkozólag a szellemi erő és lelki nagyság bámulatraméltó képét nyújtotta, midőn az összes népek, pártok és pártfőrédek aspirációi egy tarka, a monarchia aktuális politikáját teljesen felölelő revue ben az uralkodó elé járultak és a megszólított urak mindegyike a fejedelmi kegynek felejtethetetlen jeleit fogadta ő felsége jóságos, békeszerető szavaiban.

E királyi szavak közül tartós érdeklődést keltett az a rendkívül hízegő nyilatkozat, melylyel ő felsége dr. Falk Miksa érdemeit tüntette ki a kvóta-küldöttségben teljesített fáradozásaiért és az a határozott felszólítás, melyet ő felsége az előkelőbb osztrák pártfőrédekhez a parlament működésre képessé tétele érdekében intézett.

Ausztria népei jól tudják, hogy a Habsburgház régi, kipróbált politikája a népek jóléte és ezért mély benyomást fognak kelteni a közvéleményben a legújabb királyi szavak. Ő Felsőge szavai nemcsak egy sok próbára tett tapasztalat, megtisztult bölcsesség kifolyása, hanem a legjobb hazafiak benső vágya is.

A közös költségvetés.

Ismét együtt van a delegáció. Igen, a parlament nagybizottságok újból összeültek, hogy a monarchia ügyeiről, érdekeiről tanácskozzanak. Mily különösnek s majdnem hihetetlennek hallatszik ez a hír. Nehány héttel ezelőtt még úgy látszott, hogy a Reichsrath nem akarja s nem is fogja megválasztani a delegátumokat. Minő bonyodalmas alkudozások előzték meg a delegációk alvadásztásokat, s a koronának minden tekintélyt latba kellett vetnie a választások kierőszakolására.

Mert, sajnos, Ausztriában ma a korona az egyedüli öre és fentartója a 67-iki kiegyezésnek és a dualizmusnak. Ausztria népei, Ausztria parlamentje és tartománygyűlései öntudatosan és öntudatlanul aláássák a monarchia ome fundamentumát. Már-már attól kellett tartani, hogy összedül az egész épület. A helyzet ujabban azonban némileg mégis javul. A magyar kormány és a magyar képviselőház hazafisága és királyhűsége megmentette a legfélelmetesebb zavaroktól és ha az osztrákok most már úgy akarják, közös erővel hozzáfoghatunk a konszolidálás munkájához.

A delegációk összeülése mindenképpen biztató jel arra, hogy már az osztrák politikusok is kezdik belátni a helyzet tarthatatlanságát. Kíváncsok, hogy ez a jobb belátás és a viszonyoknak helyesebb megítélése érvényre jusson nemcsak a Reichsrathban,

de a Lajtán tuli népek minden rétegében, mert a mostani zilált viszonyokban csak az esetre várható gyökeres változás, ha a monarchia nagy érdekeinek a felismerése egymás iránti türelmességre és engedékenységre bírja az osztrák pártokat.

A pártközi tárgyalások meg is indultak már Bécsben. Kíváncsok, hogy a megkezdett tárgyalások eredményre vezessenek, mert Ausztriában mindaddig nem lesz béke és nem lesz nyugalom, a míg a pártok egymás közt kompromisszumra nem lépnek. Az évek óta dúló ádáz harcoknak nem szabad sem az egyik, sem a másik fél teljes diadalával végződnie. A monarchia és a trón érdeke megkívánja, hogy mindkét fél megerősödve, nem pedig meggyengülve kerüljön ki ebből a nagy küzdelemből.

A delegációk ezidei működése nagyban előmozdithatja a kibékülés és közeledés proceuszát. Ha a delegáció lefolyása olyan lesz, hogy Ausztria népeiben az összetartozandóság érzetét fogja fejleszteni, ha a közös kormány tagjainak a delegáció tárgyalásai folyamán sikerül az osztrák delegátusokkal megértetni, hogy a monarchia érdekei sürgősen megkövetelik a cseh és német faj kibékülését, úgy a delegációk nagy dolgot mivelhetnek ezáltal és mint közjogintézmények is méltóknak bizonyulhatnak azokhoz a kitűnő államférfiakhoz, akik létesítői voltak ez intézményeknek.

E helyen csakis a delegációk elé terjesztet közös költségvetésről kívánunk véleményt mondani.

Az 1900-ra szóló közös költségvetés főbb tételei:

Külgügyminiszterium szükséglete	10,481.335 kor.
Hadügyminiszterium	321,625.982 "
Közös pénzügyminiszterium szükse.	4,285.712 "
Száml. nörzés szükséglete	311.182 "
Összesen	346,704.207 kor.
Erre fedezet a közös kormányok bevételeiben	9,356.706 kor.
Marad tiszta szükséglet	337,347.501 kor.
Erre a határvám bevételeiből fordítatik	124,950.089 kor.
Marad a két állam által kvótaarányban fedezendő	212,397.412 kor.

Az 1900. évre előirányzott összes tiszta szükséglet 4,473.345 koronával nagyobb az 1899. évinél. Minthogy azonban a határvámjövődéknek fedezetül felhasználandó része 1900-ra 984,000 koronával nagyobb összegben irányoztatott elő az 1899. évinél, ennél fogva a két állam által kvótaarányban fedezendő 1900. évi szükséglet az 1899. évi szükséglettel szemben 2,080.292 koronával kisebb.

E tételeket kiegészítik:

Bosznia megszállási költségei.

Rendkívüli hadseregi szükséglet	7,382.000 kor.
Födözet a hadügyi igazgatás saját bevételeiből	80,000 kor.
Marad	7,302.000 kor.

Póthitelek.

A közös miniszterek az 1898. és 1899 ik évi előirányzathoz összesen 1,341.157 forint 83¹/₂ krajczár póthitelet kérnek.

Ebből a magyar államkincstár terhére előre levonandó 2 százalék, vagy 24,683 forint 16 krajczár, a maradványból Ausztria által fedezendő 70 százalék, vagyis 846,632 forint 27¹/₂ krajczár, a ma-

gyar korona országai által fedezendő 30 százalékos vagyis 362,842 forint és 40 krajczár.

A póthitel legnagyobb részét a haditengerészeti igényli. Az 1899. évi rendes szükséglet keretében ugyanis 50,000 tonna kőszén beszerzése címén 600,000 forint és kőszénraktárak építése címén Pólabán és Sebeniczóban 285,000 forint kiadás merült fel.

Bosznia és Hercegovina költségvetése.

Bosznia és Hercegovina 1900. évi költségvetési előirányzata szerint, a megszállott tartományok 1900. évi összes szükséglete 41,526.368 koronát tesz ki. A fedezet 41,654.881 korona, marad tehát fölösleg 128,513 korona.

Ezekből a számokból mindenekelőtt megnyugvással konstatáljuk, hogy a hadsereg rendkívüli szükségletét nemcsak, hogy fél nem emelték, hanem még tetemesen le is szállították és pedig 22,4 millió koronáról, 14 millió koronára. Majdnem kilenczefél millió koronát tesz tehát a rendkívüli hadügyi kiadásoknak leszállítása.

Tudjuk nagyon jól, hogy a közös hadügyi kormány nagy súlyt helyez a hadsereg egész organizációját felölelő reformokra, melyeknek megvalósítása mintegy 200 millió koronába kerülne az osztrák-magyar birodalomnak. A tervezet rendkívüli hadi kiadások alá tartoznának az ismétlő-ágyura, új gyalogsági fegyverre, hadihajók szaporítására szolgáló költségek. E reformokat a hadügyi kormány már évek óta terveli, de tekintettel a monarchia súlyos anyagi helyzetére, ezuttal sem merete előterjeszteni ebbeli követeléseit.

A közös hadügyminiszter csakis a tisztí fizetések rovatánál állt elő az eddiginél fokozottabb igényekkel. A tisztí fizetések emeléséről ismételve elmondottuk nézetünket ezen a helyen, s most is csak azon óhajunknak és követelésünknek adunk kifejezést, hogy a közös hadügyminiszter a nagyobb áldozatok fejében minél nagyobb befolyást és jelentőséget biztosítson a magyar elemnek a közös hadseregben. Kétségtelen, hogy e tekintetben nem egy komoly alappal bíró panasz emelhető a hadügyminiszter ellen s valószínű, hogy ezek a panaszok kifejezésre is fognak jutni az ezidei delegációban. Annál nagyobb megelégedéssel kísérjük Goluchovszky gróf békés és czélutódatos működését. Az ő tevékenységének köszönhetjük jórésben a nemzetközi helyzet békés alakulását, ami viszont lehetővé tette a hadügyi kormánynak, hogy milliókra menő rendkívüli követeléseit jobb időkre halasztssa.

Kevésbé előnyös kritikát mondhatunk Kállay Béni közös pénzügyminiszter ur működéséről. Folyton azt halljuk, hogy az ő kormányzása alatt mennyire felvirágzott ez a két tartomány; de anyagi hasznát ennek a nagy fellendülésnek bizony még mindig nem látjuk. Legfőbb ideje tehát, hogy a magyar delegáció számon kérje Kállaytól, hogy tulajdonképpen meddig akarja még a mi rovásunkra és hátrányunkra nagyra növelni az általa annyira dodelgetett két tartományt?

Veritas.

Tanügy.

Az osztatlan iskola tanítás-terve.

Székfoglaló beszéd,
a Magyar Paedagogiai Társaság ülésén elmondotta 1899. október 21-én Földes Géza.

(Folytatás.)

De ne fogadjuk még a tapasztalatot se el feltétlen bizonyítéknak. Próbáljuk meg a matematika segítségével a bizonyítást: ha hat tanító egy év alatt 6×60, vagy is 360 gyermeket oktat, kevesebb-e ez, mintha egy tanító egy év alatt 60 gyermeket tanít? — Azt hiszem, hogy nem.

Azt elismerem, hogy egy teremben 60 gyermeket hat osztályba sorozva tanítani nehezebb, mint az egy osztályból álló 60 gyermeket. De viszont e nehézséggel szemben bizonyos előnyök is vannak. Az osztott iskola tanulója a magasabb osztály tanulni valóiból előzetesen semmit sem hallott, tehát a tanító a tanításhoz sokkal nagyobb alapossággal foghat itt, mint az osztatlan iskolában; ha a tanító akármelyik osztálylyal közvetlenül foglalkozik, a

magyarázatára akarva nem akarva valamennyi tanuló figyelmez. Hogy ugynevezett csendes foglalkozást rendelt a másoknak, ezzel a figyelmet elvonni egészen nem tudja az ő magyarázatától, hisz a csendes foglalkozást úgy előkészítette, hogy ez valami tulságos, megfeszített figyelmet nem kíván. Ez az oka aztán annak, hogy amikor a következő évben az új osztálynak ismét ugyan azt tanítja, tanítványai már ismerik a tárgyat s a tanító munkája bizonyos fokig az ismétlésre és összefoglalásra szűked. Hát még mennyit segíthet magán a tanító az ügyes csoportosításokkal, osztály összevonásokkal is. És végül fel kell említenem, hogy az osztatlan iskola tanítója előtt a tanultak számonkérése, vagyis a feleltetés egyáltalán nem okoz gondot, míg az osztott iskola tanítójától ez rabolja el az idő nagy részét.

Azt hiszem már eddig is sikerült bebizonyítanom, hogy az osztatlan iskola számára nem szükséges a külön tanítás-terv.

A közoktatási tanácsban komolyan dolgoznak a külön tanítás-terven. Sokat gondolkoztam, hogy miképpen került ez a külön tanítás-terv kérdése a szőnyegre. A tanítók részéről, rendes viszonyok között munkálkodtak, panaszt soha sem hallottam s ha itt-ott fel is hangzott a panasz, ez azok ellen irányult, akik a törvényt számba sem veszik. De láttam, hogy a tanítóképzők gyakorló iskoláiban is szépen elvégzi minden gyakorló tanító a munkáját és a lehető leghelyesebb utávalval látja el az ifjú tanítókat.

Azt hittem, hogy a tanítás-terv készítő emberek az ideális állapotokat tekintik csak és azzal nem törődnek, hogy a hanyagság és rendetlenség milyen állapotokat terem. Azt hittem, hogy az osztott és osztatlan iskolákat csak a törvényben körülírt formájában ismerik és a törvénytelen valóságtól undorodva fordulnak el. És ezzel a mentséget is megtaláltam számukra de azért nem szeretném a helyeslést is megadni törekvéseikre.

Az az osztatlan iskola, amit a közoktatási tanács tanítás-terv készítői láthattak, nem olyan, mint amilyent én ez alkalommal lerajzoltam. Abban az iskolában nem 60, hanem 80, sőt ennél is több tanuló szorong. Abban az iskolában a tanítás kezdetét ősszel az első hó, a végét pedig tavasszal az első zöld fű jelzi. A mulasztó szülők büneiért a tanító szenved s még az iskolai év közepén sem jut a legtöbb gyermek iskolai könyvhöz. Az ilyen iskolának létele is törvénytelen. Az ilyen iskolában a tanító a Szigifus követ hengergeti a hegytetőre, de ez a kő mégis mélységben van. Az ilyen iskolában minden esztendőben csak az eredménytelenséget lehet konstatálni, s ha ebből tanuló kerül a felsőbb iskolákba, csak nyomorogni fog, de tanuló társaival együtt haladni nem tud.

És most előállanak a tanító „védelmezői” és kimondják a nagy szentenciát: az osztatlan iskola nem is taníthat annyit, mint a sokkal kényelmesebb viszonyok között munkálkodó osztott iskola.

És ha ez az ál-okoskodás csakugyan győzedelmeskedik, és az osztott iskola a lehető legesélyesebb mértékre redukált tanítás-tervet kapna is, vajjon ez ehhez fűzőtt reményeknek így is meg tudna-e felelni? Vajjon, ha csak azt kívánnák az osztatlan iskolától, hogy olvasni, írni és számolni tanítsa csak a növendékeit, meg tudja-e tenni, ha alig négy-öt hónapig járnak a tanulók iskolákba, ha nincs olvasó könyvük, ha ekkor is annyit mulaszt mindenki, amennyit akar?

Ime ide vezet a külön tanítási terv, hogy az elmélet emberei segítségére sietnek azoknak, akik uton-utfélen csak a törvényt sértegetik, akik kötelességeik teljesítése helyett panasszal vezetnek főre a közvéleményt. És, hogy e félrevezetés miképpen sikerült, mutatja a külön tanítás-terv eszméje.

Ezek voltak azok is, kik az osztatlan iskolát szükséges rossznak kikiáltották. Miért? Mert nehezebb viszonyok között teljesíti kötelességét; mert több ügyességet, fokozottabb kötelességérzetet követel a tanítóktól ez, mint az osztott iskola. De azt talán még sem gondolták, hogy Magyarország 17000 népiskolája közül 12000 az osztatlan iskola. Tehát a többség „szükséges rossz” nem lehet, hisz a művelt Nyugat államaiban is mindenütt több az osztatlan iskola, mint az osztott, amiképpen a világ minden

országában több a kicsi falu, mint a nagy falu, vagy a város.

Beszélhetnék még az osztatlan iskola kiváló nevelő hatásáról is, amennyiben a tanuló a teljes iskola köteles kort egy és ugyanazon tanító vezetésével tölti el, de ezuttal mellőzöm, mert nem tartozik szorosan a tárgyamhoz. E helyett engedjék meg, hogy a felvetett kérdést világíthassam meg a szociális oldalról is. S hogy ebből a szempontból is bizonyíthassam a külön tanítás-terv fölöslegességét, vizsgáljuk meg a szülők, a tanulók és a tanítók szempontjából.

Magyarországon pénz- és vőradóját kicsi és nagy falu lakossága egyenlően fizeti s az ország minden terhében egyenlően kell osztozkodni mindenkinek; ki meri hát kétségbe vonni, hogy a jogokból is nem kell egyenlően osztozni? Már pedig, ha a kicsi falu tanítója egyenlő képesítés és egyenlő fizetés mellett a polgár gyermekeknek nem köteles annyit adni a szellemi kinevelésnek, mint a népesebb helységek tanítói, akkor a polgárt megkárosítjuk. És e megkárosítást éppen ott követjük el, ahol a legérzékenyebb, ahol a legkeserveesebb.

És ha a nevelés és tanítás terén károsítjuk a polgárt, vajjon az igazi kárvalott nem az egész nemzet-e? Gondolják meg tehát nagyon azok az urak, hogy mit cselekszenek, akik az ország kultúráját a törvénytől kezdve el akarják sülyeszteni.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** A kolozsvári főügyész Kovács Mihály közdivásárhelyi kir. ügyészségi hivatalszolgát hasonló minőségben a székely-udvarhelyi kir. ügyészséghez helyezte át. A sepsi-szent-györgyi pénzügyigazgatóság Völönes István sepsi-szent-györgyi lakost, a sepsi-szent-györgyi kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **Időjárásunk** hirtelen téliet jelleget öltött. Hideg szelek mellett havat kaptunk, mely meghozta a maga hidegét. Néhány nap óta nappal sem száll a hőmérő a fagypontra felébe.

— **Mulatság.** A k-vásárhelyi jótékony nőegyesület, mely mióta a polgári leányiskolát felállította, csupa nagyszabású mulatságokkal igyekezik jövedelmeit emelni, jövő szombaton, azaz decz. 9-én, ismét egy rendkívül sokat ígérő mulatsággal kedveskedik a közönségnek. Ez alkalommal egy hangversenyyel és táncszal egybekötött karácsonyi bazárt fog rendezni, melyen a táncteremben felállított sátrakban szép hölgyek fognak éltet, italt, szivart, virágot s apró csekebecségeket árulni. Az árak minden tárgyra nézve meg vannak szabva s így jótékony-célú zsarolásról szó sincs. Az estélyt egy nagyobb rendező bizottsággal Bartók Károly polgármesterné, alessernátoni Damokos Mihályné és özv. Szabó Dénesné urhölgyek rendezik s a rendezésben társadalmunk legelőkelőbb és legszebb hölgyei vesznek részt. Ezen mulatság tiszta jövedelme, mely előre-láthatólag nagy leendő, a polgári leányiskola javára fog fordíttatni. Az a roppant buzgalom, melyet hölgyeink ezen estély érdekében kifejtettek, nagy eredményeket fog szülni s azért mi e sokat ígérő mulatságot előre is ajánljuk a közönség figyelmébe. A kibocsátott meghívó szövege ez:

„Meghívó. A közdivásárhelyi jótékony nőegyesület 1899. évi december hó 9-én a közdivásárhelyi polgári leányiskola javára a tanácsház dísztermében jótékony-célú karácsonyi bazárt rendez, melyre czimedet és családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Védnökök: Özv. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emília, hatolykai Potsa József főispán ő nagyméltósága. Benke Gyula orsz. gyűl. képviselő. Háziasszonyok: Bartók Károlyné, Damokos Mihályné, özv. Szabó Dénesné. Rendező bizottsági tagok: Dr. Bartha Imréné (Kovácsna), Balázs Károlyné, Balázs Mártonné, Dr. Gulya Lászlóné, Incze Istvánné, Jakab Istvánné, Konez Henrikné, Székely Jánosné papné, Török Bálintné, Welnreiter Györgyné, Veres Gyuláné. Leányok: Ambrus Róza, Baricz Emília (Csernáton), Baka Ida, Bodó Irma, Bodó Mariska (Karatna), Deák Margit (Kovácsna), Diénes Matild, Dávid Mariska, Dávid Pepi, Györgybiró Etel, Imecs Margit, Imecs Gizella Torja, Kiss Irén, Kiss Otti Torja, Kókosi Ida, Lőte Piroška (N. Enyed),

Nagy Roza, Nagy Margit, Szabó Irén, Szotyori Roza, Tóth Ida, Vajna Margit (Torja), Vertán Emilia, Zakariás Ilona, Zakariás Erzsébet, Zayzon Piroska. Urak: Alberti Albert, Ambrus Kálmán, Balázs Márton, Balogh János, Dr. Balogh Vendel, Csia József, Csizsár Mihály, Dávid István, Dobay János, Diénes Ödön, Diénes Kálmán, Farkas Miklós, Fejér Antal, Gyöngyösi István, Herepei Iván, Imre László, Jancsó F. Lajos, Jegessy László, Kovács Kálmán, Márton Benedek, Málnássy Kristóf, Nagy I. László, Dr. Nagy E. Pál, Nagy Gerő, Nagy Árpád, Pénzes Béla, Szász István, Rápoli Gábor, Simon Oszkár, Tomic Jenő, Tompa Zoltán, Dr. Vargha Béla, Vargha Vilmos, Vajna Elemér, Vajna Ákos, Vajna Sándor, (Torja), Vertán Ámin. Postás leánykák: Balázs Etelka, Czeiz Margitka, Ince Mariska, Jankó Janka, Jakab Erzsike, Sinkovits Clarisse, Szentpéteri Clarisse, Szvoboda Iluska. Műsor: 1. Monolog: előadja Deák Margit. 2. Énekel: Ambrus Kálmán. 3. Zongorázik: Diénes Matild. Virág, képeslevegőlap és levélsátor: Benkő Irén, Szini Piroska, Kovács Anna. Jósda: Szentpéteri Mariska, Vargha Irén. Cigaretta sátor: Jakab Beatrix, Székely Katinka, Szini Erzsike. Bazár: Zsigmond Ida, Jancsó Vilma, Székely Mariska. A többi hölgyek a buffetben lesznek. Az estély folyama alatt világposta lesz galambpostával. Étlap. Egy sült 25 kr. 1/2 liter bor 30 kr. Egy tea 15 kr. Egy fekete kávé 10 kr. Egy tézsa 5 kr. Egy fagy-lalt 15 kr. Levélposta 5 kr. Cigaretta 2 kr. Szivar különböző. Belépti jegy: Személyenkint 1 korona. Kezdeté fél 8 órakor.

— **Háromszékvármegye főispánja** az új évi gratulációk megváltása iránt, következő felhívást intézett Háromszékvármegye közönségéhez: Az újévi üdvözlések megváltása iránt, 1900-dik évre a szokáshoz híven, újból a vármegye társadalmához kell fordulnom, hogy ez évre is elegendő téve kéresemnek, eme szent költségeket a vármegye fű árva háza részére adományozni méltóztasson. Jelenleg 61 árva fű gyermek nyújtalmát a nyomor és pusztulás elől ez intézetbe, s e szám mutatja leginkább ezen emberbaráti intézet fennállásának és bővítésének szükségét. Tagadhatatlan nagy és nemes áldozatot hozott a vármegye társadalma eddigelő ez intézet javára, de mivel annak további üdvös fenállása újabb áldozatokat is kíván, ujjolag is megújítom kérelmemet és boldog újévet kívánva, értesítem az aláírási ívet nem kapott urakat, hogy egy aláírási ív fenti célra irodámban ki van téve. Kelt Seps-Szent-György, 1899. december 1-én. Potsa József, főispán. Ezen felhívást azzal közöljük, hogy adományokat mi is elfogadunk s azokat nyilvánosan nyugtázzuk.

— **Korcsolya pálya.** A korcsolya sport kedvelőit talán érdekelni fogja azon hírünk, hogy a pálya készítése már kezdetét vette s ha az időjárás kedvező leendő, sokkal hamarabb nyílik meg, mint a múlt esztendőben. Erre nézve mindenesetre az idő van első sorban befolyással, mert ha az idő is csak olyan tél lesz, mint az elmúlt évben, a korcsolya sport kedvelők nem sok gyönyörben fognak részesülni.

— **Haláleset** Imecsfalvi szőrcsei Szőrcsey Albert földbirtokos, múlt hó 30-án éjjeli 11 órakor hosszas szenvedés után, végelgyengülés következtében, életének 73-ik évében elhunyt. Temetése f. hó 4-én ment végbe nagy részvét mellett. Béke poraira.

— **Iskolák bezárása.** K.-Vásárhelyt a járványos betegségek, difteritisz, kanyaró, vörheny oly nagy mértékben léptek fel, hogy a hatóság kénytelen volt 14 napra az iskolák bezárását elrendelni.

— **Meghívó.** A kézdíváshelyi szegény, munkaképtelen öregek „Stephanie” menedékházának f. ó. rendes közgyűlése K.-Vásárhelyt 1899. december hó 10-én, d. u. fél két órakor az árva ház helyiségébe fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagokat, valamint az érdeklődő ügybarátokat bizalommal meghívjuk. A gyűlés főbb tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári, vagyonkezelő bizottsági, pénztárnoki és leltározó bizottsági jelentések. 3. Számvizsgáló bizottság előterjesztése. 4. A jövő évi költség előirányzat megállapítása. 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. Br. Szentkereszt Stephanie elnök. Dobay János titkár.

— **Műkedvelő előadás.** A k.-vásárhelyi műkedvelő egyesület múlt vasárnap előadta a „Pajkos Diákok” című operettet. Mi kezdetben vakmerőség-

nek mondtuk, hogy műkedvelők operett előadásra vállalkozzanak, de úgy látszik, hogy mi nem becsültük elég magasra a mi műkedvelőink tehetségét és szorgalmát, mert az előadás várakozáson felül fényesen sikerült. A szereplők vitteül leküzdve minden nehézséget, egyről-egyik kitűnően megállották helyeiket s olyan előadást produkáltak, mely a könnyebb műgényeket is kielégítette. A terem zsúfolásig megtelt közönséggel s az előadás 147 forint jövedelmet hajtott. Ha ezen összegből jut valami a jótékony célnak, szívesen rektifikáljuk azon állításunkat is, hogy a kiadások oly rengeteg nagyok, hogy a célnak mi sem marad. Ezen előadásról szóló részletes tudósításunk a lap zártakor érkezett be s így azt csak jövő számunkban közöljük. Megdicsértük a mi dícséretet érdemelt, de azért fentartjuk azon korábbi állításunkat, hogy műkedvelői előadásoknál nem a színpadon elért siker, hanem a társadalmi célok felsegítésében elért eredmény a fődolog s kérjük, hogy az egyesület is tartsa ezt mindig szem előtt s akkor szent lesz közöttünk a béke.

— **Meghívó.** A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleány nevelő intézetnek folyó évi rendes közgyűlése 1899. december hó 10-én, délután fél két órakor K.-Vásárhelyt az árvaház helyiségében fog megtartatni, hová az alapító és rendes tagok, s barátai a nemes ügynek bizalommal meghívotnak, s egyuttal kérjük, ezenkívül külön meghívót nem várni. Főbb tárgyak lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári, igazgató, vagyonkezelő bizottsági, pénztárnoki, isk. székli jelentések az intézet anyagi és szellemi működéséről. 3. Költségvetések előterjesztése. 4. Számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az évi segélyezések bejelentése. 6. Tisztújítás. 7. Folyó ügyek. 8. Indítványok. K.-Vásárhelyt, 1899. december hó 5-én. Br. Szentkereszt Stephanie elnök. Dobay János titkár.

— **Halálos lovaglás.** A sepsi-szent-györgyi ménstélep udvarán f. hó 1-én délelőtt járában folyt az ujczekok oktatása a lovaglásban, mikor egyik vezényszóra a ló hátára felugró legény valahogyan elvesztette az egyensúlyt s a ló túlsó oldalán leesett és olyan szerencsétlenül, hogy nyakát szegte és azonnal szívmegállást szenvedett. A fű neve Vilád Miklós, egy hunyadvármegyei vagyonos özvegy oláh asszonynak egyetlen gyermeke volt. A szerencsétlen véget ért katonát, tegnap temették el a parancsnokság tisztikarának, legénységének s a városi közönségnek nagy részvéte mellett.

— **Baleset.** Jánosi Ábrahám famunkás a gyula-falvi telepen dolgozott. A napokban egy fát vágott le és saját vigyázatlansága folytán, a ledülő fa egy ága úgy fejbe ütötte, hogy eszméletét azonnal elvesztette. Halálos betegen szállították be a Rudolf-kórházba, de ott eszméletét többé vissza nem nyerve, november 29-én meghalt.

— **Népmozgalmi statisztika.** A múlt hónapban ugyancsak nagy áldás volt az új szülöttekben. Mióta a polgári anyakönyvezetés életbe lépett, egy hónapban sem született annyi gyermek, mint a múlt hónapban. Ezen hónapban az anyakönyvek következő eredményeket tüntetnek fel: Született 25 gyermek, meghalt 13 egyén, s 2 házasság kötött. Az elmúlt 11 hó alatt összesen 149 születés, 120 halál és 25 házasság vezetett be anyakönyveinkbe.

— **Felhívás.** A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával rendkívül mérvet keltő postai forgalom akadálytalan lebonyolítása s a t. ez. közönség jogos érdekeinek megóvása céljából a kellő intézkedéseket megtettük ugyan, de ezektől csak azon esetre várható kedvező eredmény, ha törekvőseknél a t. ez. közönség is támogat s a feladandó küldeményeknél a következőket pontosan betartja. 1. Pénzt legcélszerűbb postautalvánnyal küldeni, ez azonban szabályszerűleg pecsételt levélben is eszközölhető, de más tárgyakkal egybeesomagolva sem pénzt, sem ékszert küldeni nem szabad. 2. Esomagolásra faládácska, vesszőből font kosár, viaszos- vagy tiszta közönséges vászon, — kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig legalább is több réti erős esomagoló papir használandó. Ujságpapírba, cukorpapírba stb. esomagolt tárgy egyáltalában nem fogadható el, valamint oly dobozokban sem, a melyek nem postai esomagolás céljára lesznek készítve s a melyeknek szélei papir- vagy vászonszalaggal vannak megragasztva. Vászon- vagy papírburkolatu esomagokat

erős göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan át kell kötni s a keresztezési pontokat és a zsineg végeit jó minőségű pecsétviaszszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon- vagy papírrétegek nyílásai közt a tartalomhoz férni ne lehessen. A faládácskák pecsételésénél arra kell ügyelni, hogy a faládácskák érintkező deszkafalai körül minden egyes pecsétnyomat mindenik oldalt érintse, illetve lezárja. Pecsételésre csak is vésett pecsétnyomó használható. 3. A czimíratokban a czimzett vezeték- és keresztnéve, esetleges előneve vagy más megkülönböztető jelzése (pl. ifj. özvegy stb.), továbbá polgári állása, foglalkozása és lakhelye, — Budapestre és Bécsbe szóló küldeményeknél ezenkívül a kerület, utca, házszám és lakás (emelet és ajtójelzés) is kiteendő. A lakhelynél (rendeltetési helynél) a vármegye és azon helyekre nézve, a hol posta nincs — az utolsó posta megjelölése is feltétlenül szükséges. Kívánatos, hogy a czimírat felső részén a feladó neve és lakhelye is feljegyeztessék. A czimírat magára a burkolatra kell írni, ha ez nem lehetséges, úgy fatáblácskára, bórdrabra, vagy erős lemezpapírra írandó s ezen czimírat erős zsineggel vagy dróttal s esomaghoz kötendő. Papírlapokra írt czimímet egész terjedelmében kell a csomagra ragasztani s ezenkívül erős zsineggel többszörösen átkötni. Felette kívánatos, hogy a feladó a nevét és lakását, valamint a czimírat összes adatait magában foglaló czédulát a csomagba is elhelyezze. Azon esetben ugyanis, ha a küldemény czimíratra szállítás közben leesne, elveszne, vagy olvashatlanná válna is, a továbbítás és kézbesítés a csomagba elhelyezett czédula alapján minden fennakadás nélkül lenne eszközölhető. 4. A csomagok tartalma úgy a czimíraton, mint a szállítólevelen szabatosan és részletesen jelzendő, a Budapestre és Bécsbe szóló csomagokon és szállítóleveleken pedig, ha a csomagok élelmiszereket vagy fogyasztási adó alá eső tárgyakat tartalmaznak — a tartalom mennyiségének tüzetes kiírása is kívánatos (pl. egy darab hurka 2 kiló, egy darab szalonna 1 1/2 kiló, egy darab pulyka 4 1/2 kiló, 1 liter bor stb.). A tartalom ily részletezése a fogyasztási adó kivétele céljából szükséges és a kézbesítést lényegesen gyorsítja. A csomagolás tartós volta, valamint a czimzés pontossága azért fontos, mert a czélszerűtlen vagy hiányos csomagolás, valamint a helytelen és hiányos czimzés következményeiként a posta nem szavatol, de különben is a hiányos csomagolás esetén a csomagok utközben könnyen megsérülhetnek, illetve a hiányos czimzés miatt azok vagy egyáltalában nem, vagy pedig csak tetemes késedelemmel kézbesíthetők. Végül torlódások kikerülése és a csomagoknak még a feladás napján leendő továbbítása végett, feltétlenül szükséges, hogy a karácsonyi ünnepek és újév előtt a csomagok még a délelőtti órákban postára adassanak. Kolozsvár, 1899. november hó 24. Vuchetich, posta-táv. igazgató.

— **Testvérgyilkosság a hier miatt.** Gyimes-Középlakon, a jelen kérdés miatt, véres eset történt. A parasztlányok a koresmában tanakodtak azon, hogy magyarul vagy németül jelentkezzenek-e az ellenőrzési szemlén. Az egyik legény, Tankó Dénes hetykén ezt mondta:

— Ha én kapitány volnék, kikötetném mint a kutyát, a ki nem mond hier-t.

A legény öcsét, Tankó Györgyöt sértette ez a beszéd s így felelt:

— Szégyelje magát, ki magyar ember létére, ilyent mond.

Szót szó követett, Tankó Dénes előrántotta kését s azzal öcsének mellébe szurt, a ki szörnyet halt.

— **Nyilvános nyugtatvány.** A „kézdíváshelyi önképző és műkedvelő egyesület” szeptember 3-án az ev. ref. egyház kezeváltási alapja javára rendezett táncestélyből befolyt tiszta jövedelmet: 47 forint 24 krt hálás köszönettel átvettük és nyugtázzuk. Kézdíváshelyt, 1899. december 3-án. Kölönte Mózes, főgondnok. Nagy Gerő egyh. jegyző.

Hirdetések.

Még csak néhány napig.
Huzás már 1899. decz. hó 30-án.

Magy. kir. jótékonyczélú államsorsjáték

főnyeremény 150,000 korona.

Az összes nyeremények összege 365.000 korona.

Sorsjegyek á 2 frtért kaphatók a lottójövedéki-igazgatóságnál Budapesten (IX., Csepelrakpart, félemelet), a hová a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő, valamennyi adó és sóhivatalnál, a legtöbb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegyaruló közegnél.

Budapesten, 1899. augusztus hó 1-én.

(125. 4—5.)

Magy. kir. lottójövedéki-igazgatóság.

Butor végeladás!

Schisser Pálnak elhalálózása következtében
raktárunkat mélyen leszállított árban

ki áruljuk

s kérjük a tisztelt vevő közönséget, szükségleteiket amíg a raktár tart, mielőbb beszerezni szíveskedjenek.

Teljes tisztelettel:

(134. 4—0.)

a Schisser család.

20% engedményt kap mindenki,

GUMMI
és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható óvszer férfiak és nők részére. Ár: tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.—, 6.—, 7.— és frt 8.—. Bouts americ tuczatja frt 3.—, 4.— és frt 5.—.
Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50.
Mensinga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 2.50.
Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és frt 6.—.
Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.
Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.
J. REIF
Bees, Brandstätter 3.
1881-ben alapított hírneves higiéniai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!

Gyermekjátékszer.

Tekintettel a közelgő ünnepekre, tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy ez időnyre is rendkívül sok és szép

DISZMŰÁRU UJDONSÁGAIM

állanak tisztelt vevőim rendelkezésére.

Nagy raktáram van játékszerből, mindennemű porcellán-, evő-, thea-, kávé- és moccakészletből, mindennemű üvegárukból, asztali és függőlámpából, kép, tükör, aranylécz képkereknek, gyermekkocsik, utazó bőröndök, valamint konyhaberendezési czikkekből, melyeket a tulságosan felhalmozott raktár leszállításáért, leszállított árakon eladok.

Midőn eddigi szíves bizalmáért köszönetet mondok, kérem azt részemre ezután is szíves pártfogással fentartani, magamat ajánlva

(5—0.)

kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula.

Leszállított árakkal.

Hirdetések

olcsó áron felvételnek
lapunk kiadóhivatalában.